
Instruktion för skyddsombud och arbetstagares samt studenters arbetsmiljöarbete

Ansvarsfördelning

Enligt arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren och de anställda samarbeta för att skapa en god arbetsmiljö.

Arbetsgivaren har huvudansvaret för arbetsmiljön och ska se till att vidta åtgärder för att arbetsmiljön ska bli så god som möjligt.

Skyddsombudet är arbetstagarnas valda ombud i arbetsmiljöfrågorna och har i uppdrag att tillvarata de anställdas intresse i arbetsmiljö- och arbetsskyddsfrågor.

I Arbetsmiljökommittén samverkar skyddsombudet, de fackliga organisationerna, studenternas ombud och arbetsgivaren för att driva ett systematiskt och långsiktigt arbetsmiljöarbete som ska omfatta alla fysiska, psykologiska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön.

Tillsättning av skyddsombud och skyddsombudets befogenhet och rättigheter

De lokala fackliga organisationerna utser i samråd tre skyddsombud, ett skyddsombud för lärare/forskare och doktorander, ett skyddsombud för administrativ och tekniska personal och ett skyddsombud med ansvar för den fysiska arbetsmiljön. Ett av skyddsombuden utses till huvudskyddsombud. Huvudskyddsombudet samordnar och informerar om pågående arbetsmiljöarbete. Skyddsombuden utses för en 3 årsperiod.

Skyddsombudet har samma rättigheter som en facklig förtroendeman men en något mer utvidgad befogenhet (skyddsombudet behöver dock inte vara en fackligt ansluten). Det innebär att han eller hon har en särskild rätt till information och rätt att stoppa arbetet i vissa fall, när det gäller farligheter på arbetsplatsen. Arbetsgivaren ska på eget initiativ ge skyddsombudet all information samt möjlighet att delta i alla planering vad gäller förändringar som påverkar arbetsmiljön. Skyddsombudet har befogenhet att stoppa verksamhet som innebär omedelbar fara för hälsa och liv till dess farligheten är åtgärdad.

Arbetsgivaren har inte rätt att hindra skyddsombudet att utföra sitt uppdrag. Skyddsombudet, liksom facklig förtroendeman, har inom ramen för sin arbetstid tid avsatt till att utföra uppdraget och får inte ges sämre arbets- eller anställningsförhållanden pga. av uppgiften.

Studenterna utser ett ombud på uppdrag av JTH för 1 år i taget. Ombudet är studenternas ombud i arbetsmiljöfrågor och har i uppdrag att tillvarata studenternas intresse i arbets- och arbetsskyddsfrågor. Det bör finnas två ombud för att säkerställa kontinuiteten. En av ombuden är ledamot i Arbetsmiljökommittén.

Skyddsombudets uppgifter

Skyddsombudets uppgift är att övergripande företräda de anställda i alla tänkbara arbetsmiljöfrågor genom att samordna och vaka över skyddet mot ohälsa och olycksfall på arbetsplatsen t.ex. genom att övervaka:

- planering och förändring av arbetsplatsen för att förhindra olyckor och ohälsa dvs. den fysiska och den psykosociala miljön
- det kontinuerliga arbetet med psykiska och sociala frågor som stress och utbrändhet samt belastningsskador dvs. den psykosociala miljön
- att arbetsgivaren planerar och dokumenterar arbetsmiljön och arbetsmiljöarbetet
- att arbetsgivaren organiserar rehabiliteringsarbetet

Arbetsmiljörond

Som en del av det systematiska och långsiktiga arbetsmiljöarbetet på JTH, ska arbetsmiljörond organiseras regelbundet, minst en gång per år, på initiativ av arbetsgivaren. Syftet med rondens är att göra en riskbedömning både av den fysiska och den psykosociala miljön. Bedömningen bör resultera i förslag på åtgärder. Protokollet från rondens ska därför ligga till grund för en handlingsplan som sedan följs upp enligt tidplan. I Arbetsmiljökommittén behandlas frågor rörande arbetsmiljöronden.

Arbetstagarens och studenters anmälan av brister i den fysiska eller den psykosociala miljön

Det är viktigt att arbetsmiljön är säker och trygg och att alla arbetstagare mår väl på sin arbetsplats. Därför bör var och en som upptäcker brister och faror på arbetsplatsen anmäla dessa:

- i första hand till sin närmsta chef,
- i andra hand till skyddsombudet.

Skyddsombudet ska alltid ta upp anmälningar om brister och faror på arbetsplatsen med chefen på den berörda avdelningen. I de fall uppkomna frågor inte kan lösas på avdelningen tar skyddsombudet upp frågan med huvudskyddsombudet som tar upp frågan i första hand med avdelningschefen och i andra hand med administrativ chef alternativt vd, om frågan inte kan lösas på avdelningen.

Studenter som upptäcker brister och faror på arbetsplatsen anmäler dessa:

- till studenternas ombud och vid allvarigare fall till skyddsombudet

Skyddsombudet och studenternas ombud ska alltid ta upp anmälningar från studenter om brister och faror med administrativ chef alternativt vd.

Olyckor och tillbud

Alla tillbud och olyckor ska anmälas till arbetsgivaren som har det yttersta ansvaret för att utredning och handlingsplan görs samt att olyckor och tillbud anmäls till Arbetsmiljöverket och att skador och sjukdom anmäls i allvarigare fall till Försäkringskassan. Vid olyckor och tillbud ska en utredning göras med syfte att konstatera orsaken samt vilka åtgärder som behöver göras för att undvika en liknande händelse i framtiden. Utredningen bör vara grundlig och systematisk och bör omfatta beskrivning av alla bakomliggande orsaker, iakttagelser, intervjuer med berörda personer, granskning av rutiner, arbetsfördelning, ritningar, instruktioner och dylikt. Syftet med utredningen är att förebygga och inte att uppehålla sig vid en eventuell skuldfråga. De åtgärder som inte kan genomföras direkt, ska dokumenteras i en handlingsplan eller föras in i en reviderad plan. Uppföljning ska göras för att säkerställa resultatet. I instruktionen Rutiner för rapportering av olycksfall och olyckstillbud I-JTH-60-002, finns mer information om rutinerna kring olycksfall och tillbud.

Företagshälsovård

Företagshälsovården har expertkunskaper i t.ex. arbetsorganisation, beteendevetenskap, ergonomi, medicin och rehabilitering, och bör anlitas vid undersökningar och riskbedömningar och för att föreslå åtgärder och utbilda personal. Företagshälsovården är en viktig sammanhållande resurs för att säkra kontinuitet och en allsidig bedömning av arbetsmiljön. Företagshälsovården ska kunna adjungeras till arbetsmiljökommittén. Frågor om företagshälsovård ska tas upp i Arbetsmiljökommittén. Skyddsombudet har rätt att konsultera företagshälsovården. För närvarande samarbetar JTH med Previa AB.

Informationskällor

För ytterligare information om skyddsombudets arbete se Arbetsmiljöverkets hemsida www.av.se där det finns bl.a. länkar till Arbetsmiljölagen, Arbetsmiljöförordningen, föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:1, lagen om arbetsskadeförsäkringen etc. Se också skyddsombudens egen hemsida www.skyddsombud.com.